

САНА ОЛОХ

Х а н н а т
1931 снл алтынны
мйтан тахоар

ССКП ЧУРАЛЧЫТААБЫ РАЙНОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 50 (5562)

1981 снл. Муус устар 25 күнэ
СУБУОТА

Сынхата
2 харчы

ССКП оройуоннаабы комитеттыгар

СҮӨНҮ ИТИИТИГЭР БЫҔААРЫЛААХ КЭМ

Партия райкомун бюрота республика бары сүөһү иттиитигэр, тыа хаһаайыстыбатын үлэиттэригэр ССКП обкомун уонна Саха АССР Министрдарин Советын Ытырымыларын олоххо киллэрэр дьаһаллар тустарынан уураабы ылымна.

Уураахха бииргэ үсүүбүдүбүтүгэр сыл иккис кварталга сүөһү иттиитигэр саамай быһаарылаах, ол иһин ордух эппиэттээх кэм буолара чорботулан бэлэтэниэ. Муус устарга — бэс ыйыгар кыстык түмүктөнөр, сүөһү сайынны мөччүрөтүгэр таһаарылаар. Олтон ити саакы хас саарбах көрүнү кэмгэ күн-дьыл күчүмүрдөрттөн уонна көрүү-харааһы мөлтөтүллөр, итти сүөһү ордух быһа түһээччи, дүдү-йөөччи-хөлөөччү, үүт-ас биллэ-көстө тэр-дүүччү. Оройуон совхозтарыгар, ааспыт сылга көннүбүн өттүбүт сүөһү 56 быр. Чынаа иккис кварталга өлбүтэ, апардас ыам-бэс ыйдарыгар 804 мнах сүөһү түһ-тэ суох туораабыта. Ойно «би үтүү валовой ылымы уонна государственова туттары өрөйиллэрин күрдүк кыаһан үрдэтиллибэ-төрө, угут дьыл буотан суол-иис алдыанан үүт угустук буорту буолбута.

Оройуон тыатын хаһаайыстыбатын үлэ-иттигэр, ССКП XXVI дьэһон уураахтары-нан өрө күүрүлээн, 1981 снл бастакы кварталыгар сүөһүтөн бородууксубуны ылым уонна советуопскалааһын былаанна-рын ситиһиллээхтик толорулар. Совхоз-тар үүтү атылылааһына түөрт ыйдаабы кирибиһлэрин ий агарынан урутаан ы-лылар, иччат сүөһүнү толөһүүтүгэ кы-стыкка ылымныт эбэһээтэлиһтэбэлэрин Первай Маайм көрсө төлөрөн тиийэргэ сө-руктаанан үлэтиллэр.

Ол эрээри быһылсы дэбэй уонна үчүгэй хаачыстыбалаах ол аһыдыктаах кыстыкка совхозтарга сүөһүнү көрүү-харааһы өссө да үчүгэйдик тэриллибэ. Апардас кэ-нини 4 ыйга оройуон үрдүнэн 180 мнах сүөһү, ол иһигэр 112 ыһырай көннүбүн өл-лө. Совхозтар сорох өтдөлөннөлөрүгэр үүт ыама намыһах, иччат сүөһүнү төлө-һүүтү мөлтөх.

ССКП райкомун бюрота партия обкомун уонна республика Министрдарин Советын Ытырымыларынан сибээстээн сүөһү кысты-гын тэрийингэ-баар итэһэстэри түргэнник туоратан сыл иккис кварталыгар хаһа-йыстыба ахсын быһыл ылымнаахтаах ныйрай 50 бырыһыантан ордуһун, кү-лүн 90 бырыһыантан, сыл устата маһыах-таах үүт 35 бырыһыантан ылар, государ-ствова атылылаахтаах үүт 30 бырыһы-нын туттарар, үүтү уонна өтти советуопска-лар.

Оройуон сүөһүтүтэрэ, тыа хаһаайыстыбатын бары үлэиттэрэ! ССКП обкомун уонна Саха АССР Министрдарин Советын Ытырымыларыгар дьаһаланан эппиэттиһиҥ!

дьаһын былааннарын, эбэһээтэлиһтэбэ-рин ситиһиллээхтик толорор сорукары туруорда.

Бүрө тыа хаһаайыстыбатын производ-ственной управлениетын салалатын, сов-хозтар директордарын, партийнай, проф-союзнай уонна комсомольскай тэриһтөлөрү, сельсоветтар исполкомнарын Ытырымын муус устар 29 күнүгэр дээр бары үлэ-бөдөһтүгүтүгэр кэһиник дүүһүлэһини тэрийэн кыстыгы үчүгэйдик түмүктэһи-нэ, сайылыкка кэмгэр уонна тэрээһин-нөөхтөх тахсыгыа чептү дьаһаллары бэ-лэттээн толоруолоругар эбэһинэстэһэлэ-тэ. Итиннэке ордух улахан болгомото Уос-Ал-дан уонна Амма оройуоннарын үлэиттэ-рэ хаалылаада суох үлэтиргэ таһаар-быт бачымынарын дьаһаланан өйөөһүгүнэ, социалистическай куоталаһымын сааа хуу-һунэн тэһитингэ уурулуохтаах.

Үүт маһын үрдэтэр туһугар ферма ах-сын төрөөбүт бургунастары раадоһааһын, маһахтары күһүгэ түөртэ маһын, ыам ре-жимин кытаанахтык тутуһуу тэриллиах-таах. Маһыт үүт хас биридин килогра-мын иккис дьаһахтык учуоттааһын уонна кө-дүүсүтэһтигэ өрөсүоттааһын ситиһил-лээхтээх. Үүт хаачыстыбатын уонна то-варноһун үрдэтигэ туһааннаах үлэ са-гымы мытылылаахтаах.

ССКП райкомун бюрота оройуон үрдүнэн маһ ыйыгар 640 тонна, бэс ыйыгар 970 тонна үүтү государственова туттарарга бы-һаарда, уонна ити кирибиһлэри ыларга сов-хозтарга чончу эбии сорулаахтары үтэрдэ-тэлэстэ. Ол быһымынан, Карл Маркс а-тынан совхоз маһ ыйыгар 230 тонна бэс ыйыгар 340 тоннаны, Субуруускай 109 тонна 178 тоннаны, Эрилик Эристини 192 тонна 278 тоннаны, «Чурапчы» сов-хоз 109 тонна 174 тоннаны туттарыах-таахтар. Ити кирибиһлэр ылымнаахтары-на, сыл агардаабы быһаан 600 тоннанын аһарылаабыта.

Сааа төрүүбү сүтүгэ суох ылыгы уон-на төрөккөйдүк иттигэ эһи тэрээһин дьаһаллар өлөхтөнүохтаахтар, фермаларга зоотехническай уонна ветеринарий ком-е хаһааһытааһыгар да туһаарылаахтаах.

Уураахха кыстыгы түмүктүү, мөччү-роникэ тахсар саамай эппиэттээх, элбэх тү-бүктээх кэмгэ сүөһүтүтэр ортолоругар политическай-эитер үлэни тутсара тутуу-га, социалистическай куоталаһымын өссө көхтөөхтүк тэрийингэ партиянай, профсо-юзнай, уонна комсомольскай тэриһтөлөр утатылылаах сорукара бэлэтэниллэр.

БАСТАКЫ ЗОНАБА БАСТААТА

ны 85 бырыһыан, хас биридин фуражнай ынахтан маһыны 87,5 бырыһыан үрдэһит, ынах сүөһү уон-на сылгы туһата суох өлүүтүн аһыһыт, эти госу-дарствова атылылааһын бастаан кварталлаабы бы-лаанын 107,2 бырыһыан, үүтү советуопскалааһын соруудаһын 181,1 бырыһыан толорбут Чурапчы оро-

ТҮӨРТ ЫЙДААБЫНЫ—БОЛДЬОБУН ИНИНЭ

Дьэ-уот, коммунальнай хаһаайыстыба производ-ственной управлениетын коллектива В. И. Ленин төрөөбүтэ 111 сыла ту-луутун көрсө сыл түөрт ыйын былааннарын толо-рогго ылыммыт социа-листическай эбэһээтэли-сигэтин 3 бырыһыанынан аһарда. Ол иһигэр аһын үлэ коллективтара бэйэ-лэрин былааннарын ма-нын толортоолулар: гос-

аһааһына 101, бааныык 110, өрөсүөтүнүүр группа 105, анотранкторнай парк 106, ырааһырды 108, ууһа хааччыһын 102, олорор дьаһалар 100, правечная 65 бырыһыан.

Коммунальниктар сити-һиллэһити чигэтэргэ, Са-ха уобаластаабы партий-най тэриһтэттэн ССКП XXVI съезингэр рабочай делегаттар ытырымылары-нан күн ахсын үрдүк

онорумтуолаахтык, үчүгэй хаачыстыбалаахтык үлэ-тиргэ, общественной бө-рээдэһи, үлэ дьыһаһыны-ниги салгыы бөдөртөтө-тө социалистическай куо-талаһымын өссө күүскэ тэһитэллэр.

Д. ТРОФИМОВ,
управление начальнига.

В. МАКАРОВ,
партийнай тэриһтэ секретара.

Көхтөөхтүк үлэлээтиллэр

лар. Итини тэнэ киһилэр сүөһүтүн үлэһэри то-лорулар.

Коммунистическай су-буотунуһук күн Карл Маркс аатынан совхоз

Одьулууннаабы отделение-тын фермаларыгар 24 центнер үүт маһа, 1,2 центнер привес ылымна-на.

Г. КОЛЕСОВ.

Старшай холобурунан

Бодугурга Кыстык Куг-да маһыны ферматын бастакы корлуһугар опы-таах маһыныкыт А. Г. Егорова старшайдыр. Коллектив үүтү валовой

ылым былаанын, лаппа куотаран иһэр. Аграфена Гаврильевна бэйэтэ бас-такы кварталлаабы сору-даһын валовойнан 2,3 тоннаан аһарбаста. Бу

ийга өссө үчүгэйдик үлэ-лээтэ. Социалистическай куоталаһыма эдэр ма-һыкыт Мария Игнатьева ордух үрдүк көрдөрүүнү ситиһэр.

П. ВАСИЛЬЕВ.

«Эрчим» бастыннара

гаһ толорбута. Кинни тарга тэһимнэрин биллэ-рытта сэргэстэһэ үлэһир комсомольскай Фино Фили-пов ыйдаабы соруудаһын ынах баһыгар 34 кг аһарбыта.

«Эрчимнэр» муус ус-

тарга тэһимнэрин биллэ-рыттар. Бу күһүгэ-тэ ферма үрдүнэн күһүгэ 3,5 центнертан ордух үүт маһар.

А. ГОТОВЦЕВА.

МЕСЯЧНИК ТҮМҮКТЭННЭ

Райсовет исполкома совхозтар, пред-приятиелар уонна тутуу тэриһталэре ту-туу маһын советуопскалааһынына уонна Иккис маһтаһи 761 кубометр маһы таһыкка ударнай ыйдарга социалистическай куоталаһымыларын түмүгүн та-һыла.

Тутуу маһын бэлэмнээһингэ 28 трак-тор, 20 лесовоз автомашиналар туруу-йыстыба производственной управлениета рулуһулар, 140 маһ иһрдээччи үлэ-маһылааһынан таһыста. 914 кубо-дэстэ. Иккис аһар ыйга тутуу площад-метр маһы бэлэмнээбит «Сельхозтехни-каларыгар оройуон үрдүнэн 19019 кубо-метр деловой маһ киллэрилиннэ.

Бастаан бөлөххө 4352 кубометр ма-һы таһан «Чурапчы» совхоз бастаата. Иккис маһтаһи 761 кубометр маһы таһыкка ударнай ыйдарга социалистическай куоталаһымыларын түмүгүн та-һыла.

Иккис бөлөххө 1263 кубометр маһы таһан дьэ-уот, коммунальнай хаһа-йыстыба производственной управлениета рулуһулар, 140 маһ иһрдээччи үлэ-маһылааһынан таһыста. 914 кубо-дэстэ. Иккис аһар ыйга тутуу площад-метр маһы бэлэмнээбит «Сельхозтехни-каларыгар оройуон үрдүнэн 19019 кубо-метр деловой маһ киллэрилиннэ.

С. ЧИЧИГИНАРОВ.

ССКП обкома, Саха АССР Министрдарин Совета, ИССУОС уонна БИВСКЛС обкома, общественнай сүөһү кыстыгын аһыт алта ыйдарыгар республи-ка оройуоннарын уонна совхозтарын социалистичес-кай куоталаһымыларын ыһаһылаахтарын быһаарды-лар.

Совхозтар куоталаһымыларыгар бастакы зонаба ыһаһылааһынан кыстык алта ыйыгар хас биридин бородуһуну ортотунан 86,4 килограмм төлөһүнүт, ааспыт кыстык туһааннаах кэмнээһэр үүтү ылым-

аһуонун Карл Маркс аатынан совхоза таһыста. Бу хаһаайыстыбага Саха АССР Тыатын хаһаайыстыба-тын министрствотын уонна тыа хаһаайыстыбатын үлэиттэрин профсоюзун обкомун көһөрүлгэ сыл-дьар Кыһыл знамята туттарыллар буолла. Совхоз республика Бочуотун дуоскаһыгар таһаарылына.

Общественнай сүөһү кыстыгын тэрийингэ аһын көһэ оройуоннары кытта сэргэ Чурапчы оройуона үчүгэйдик үлэлээн иһэсэ бэлэтэниэ.

Паардаммыт бааһына-
лартан, күндьыл усуду-
бууһаһтан тутулуга суох,
гектартан 10—11 цент-
нер туорахтаах культу-
ра үүнүүтүн хомууруохха сол.
Оттон күһүгү хорутуу-
лаах сонуотар үүнүүлэ-
р 3—6, сааскы хорутуу-
лаахтар гүннэрэ 3—4
центнертан ордооччута
суох. Онон паардааһыны
утумнаахтык кэнэти-
лэһэ, хадьымалы кэ-
тэбүүнү кыайа тутул-
дуохтаах, оттон сааскы
хорутуу сыйыа суох онго-
һулуохтаах.

Оройуонга ааспыт пя-
тилеткада сиртэн үүнүү-
нү ылыы таннары түһүү-
түн биер сүрүн биричи-
нэтин ити көрдөбүл
төлөрүлүбүтү буслар.
Холобур, 1976 сылга
ыһыктык паарга 40, кү-
һүгү хадьымалга 35,
сааскы хорутууга 25 бы-
рыһынын ыппыппыт.
Онон гектартан ортоту-
най 9,8 центнер бурдук
хомуллубута. Оттон 1980
сылга ыһык паарга 23,
күһүгү хорутууга 15,
сааскы хорутууга 62 бы-
рыһына ыттыллыбыта.
Ол түмүгү гектартан ор-
тотунан 4,2 центнер эрэ

үүнүү ылыллыбыта. Карл
Маркс аатынан совхоз
Одбулууннааһы отделе-
ниета 1976 сылга паарга
63, хадьымалга 27, саас-
кы хорутууга 10 быры-
һынын ыспыта. Ити сыл
одбулууннар гектар ах-
сыттан 16-һым центнер
үүнүүнү хомууруттара.

ССКП XXVI съездин уураахтарын — олоххо!

СААСКЫ ХОРУТУУТА СУОХ

Оттон кинилэр былы-
рын сааскы хорутуула-
ра 51 бырыһыанга ти-
йэ улаатан ортотунан
баара-суога 5,1 центнер
туорахтаах культураны
ыһыттар.

Быыл оройуон үрдү-
к ыһык 52—53 быры-
һынын сааскы хорутуу-
га ыттар балаһыанна-
лаахпыт. Паарга ыһык
17—18, күһүгү хорутуу-
га 30 бырыһынын
ыттыахпыт.

Уон биерис пятилетка-
да соруутарбыт чуол-
кайдар: сааскы хорутуу-
та суох ыһык кинилэр,
паардааһыны кэтитин, кү-
һүгү хадьымалы кэ-
тэбүү булааннарын толо-
руу. Кыра ыһылаах от-

делениелар—Карл Маркс
аатынан совхозтан Бахсы
уонна Болугур. Субу-
руускай аатынан совхоз-
тан Болтоно уонна Соло-
госов. Эрилин Эристин
аатынан совхозтан Ха-
бахсыт уонна Чакыр.
«Чурапчы» совхозтан Ки-
лентин уонна Арылаах

1982 сылтан сааскы хо-
рутууну суох өгөрүөх-
таахтар. Быыл сайыт
ныктан ити деление-
лэргэ кырыс сирдэри ту-
һада ыһааран паардааһы-
ны кэтитилиэхтээх уон-
на онтон ордуу бааһына-
лары олоочу күһүгү
хорутуунан хабыллыах-
таах.

Оттон Одбулуун, Му-
гудай, Хатылы, Хоптобо,
Хадаар, Сылан отделе-
ниелара 1983 сылтан
сааскы хорутууну суох
өгөрүөхтөөхтөр. Кинилэр
1982 сылга сааскы хо-
рутууну 25 бырыһыанга
тиийэ аччатыахтара,
кырыс сирдэри туһада
ыһаарыма болгоһотуу
күүһүрдүөхтөөхтөр. Бу

пятилетка сылларыгар
туорахтаах культуранар
40—50 бырыһыаннара
эрдэтээри паарга ыһыл-
лалара ситиһиллэхтээх.

ССКП НК Политбюро-
тун чилиэнэ, партия НК
секретара таб. М. С. Гор-
бачев «Паардар—агро-
номнар паспордарынан

буолар» диин сыанабыл
сүрүн балаһыанньатын ту-
руорда. Ити саамай сөп-
төөх. Мантан иһээ сов-
хозтар директордара уон-
на специалистара бааһына
үлэлэрингэр суолтаны то-
һо биэрэллэрин паары
кэтитиллэринэн, сааскы
хорутууну суох өгөрүө-
лөрүн сыаналаныада.

Хадьымалы хорутуу
кэмэйэ сыл ахсын кэти-
тиллэри көрүлэр. Бы-
лаан быһыгынан, бы-
ыл 2100 гектарга кү-
һүгү хорутуу ыттыла-
хтээх эбит буоллаҕы-
на, дьинэ 3000 гектар-
даах үлэни толордохту-
на табыллар. Оттон 1982
сылтан хадьымалы 4000
гектарга хорутуу сору-
та

турар. Итинтэн көрдөххө,
бааһына күһүгү үлэлэ-
рин кэмэйдэрэ улаатан
иһэр курдуктар. Ол эрээ-
ри совхозтар итинни толо-
гор ыһаахтар. Тран-
кторнай парк кэмээтэ, ол
иһегэр улахан ыһахтаах
К-701 трактордар албээн
эрэллэр. Күһү, атыр-
дах ыһык иккис деңгээ-
лэ, сорох тракторда-
ры от хомуурутан боско-
лоон хадьымалы хо-
рутууга туруоруохха сол.

Сааскы хорутууну суох
өгөрүөх суолта биэрэн
бу боспуруоху Одбулуун,
Мугудай, Хатылы уонна
Соловьев отделениелари-
гар партийнай муннах-
тарга дьүүллэстилэр.
Атын сирдэргэ ити эмиэ
тариллэн наада.

Бааһына үлэлэрингэр
сааскы хорутууну суох
өгөрүө XI пятилеткада
сири өгөрүө агротехника-
тын түсүрүө, культу-
ран салты үрдэтти дьө-
буунаах усудуобуһатынан
буолар.

В. ЕРМОЛАЕВ,
тыа хаһааймстыбатын
управлениетын
кылаабынай агронома.

«Пермнефтеоргсинтез»
минеральной уобурдуулар
холбоһуктарын Пермнээ-
һи заводун тутуааччылары,
монтажниктара уонна экс-
плуатационниктара бу
күннэргэ ССКП XXVI съез-
дин үөһэтиллэбит үлэ-
дэ өрө көтөбүлүүнү сал-
гыттылар. Предприятие
бырайыактамыт ыһаа-
та—сылга 990 тыһ, тон-
на азотнай уобурдуулар.
Синиокка: Пермнээһи
минеральной уобурдуулар
заводтун уонсай кос-
түүтэ.

Е. Загуляев фотота.

ОБЩЕСТВЕННОСТЬ МОДЬУУРА

Итирктээһини уонна
алкоголизм утары охсу-
бууга, общественной бэ-
рээдэһи бөдөргөтүүгэ
ССКП райкомун иккис
пленумун уурааһын олох-
хо киллэрингэ көмөлөһөр
сыаллаах партия райко-
мун пропаганда уонна
агитацияга отделын сэ-
биэдиссэй И. И. Федотов
салайааччыла бөлөх со-
торутааһыта Хоптобо из-
нилэһэр тахсан үгүс
өрүттээх тэрийэр уонна
нитэр үлэни ыттыста. Бө-
лөх састаабыгар райсовет
исполкомун ис дьыалада
отделын начальнига С. Е.
Сергеев, оройуон народ-
най судуйата В. Т. Фи-
липпов уонна милиция
капитана Д. Н. Третья-
ков сылдьан үлэлэстилэр.

Нэһилиэк үлэһиттэрин
уопсай муннаһар итир-
ктээһини утары охсуһууга,
бэрээдэһи бөдөргөтүүгэ
общественность ороолун
үрдэтэр туһунан боспу-
руос анаан-минээн дьүү-
ллэһилинэ. Онон даҕы-
лаакка даҕаны, тыл эти-
лэргэ даҕаны социалисти-
ческой олох сирин-май-
гытын нэһээччилэр—ары-
гыһыттар, борогуулсу-
тар, күлүгээннээччилэр
тустарынан сирэйдээн ха-
рахтаан сийиччи кэспэтин
буолла. Муннаах кытты-
лаахтара «күөх модьуйу»
эккиртээн кэдрги кэмэл-
дылэннээччилэр кытаа-
нахтык сэмэлээтилэр уон-
на кинилэр ити сүөргү
быһыларыттан адьаһын
айкаастаналларын модьуй-
дулар. Общественность
представителлэрин сир-
дээх сэмэлээһиннэринэн
Васильев Д. Е. II уонна
Мансимов В. Н. көннөрү-
нэргэ тылларын биерди-
лэр. Оттон Тарасов В. К.,
Матвеев А. О., Олесов С.
А. уонна Шестаков С. И.
арыгыттан эмтэтэллэрингэр
модьуур туруорулуна.

Т. СОКОЛЬНИКОВ.

Бонитировка диин сүө-
һүнү племенной хаачы-
стыбатынан көрөн сына-
лааһын ааттанар. Онон
совхозтар салайааччыла-
ра уонна туһаанаах спе-
циалистара сүөһүнү үөс-
кэтингэ өр сыллаах үлэ-
лэрин түмүгэ чуолкайда-
нар. Оттон көрөн ханнык
сүөһүлэри салгыы үөс-
кэтэр, мөлтөх хаачыстыба-
лаахтары туоратар иади-
лаада быһаарыллар. Хо-
мойуох иһин, билигин да-
даны сорох салайааччы-
лар уонна специалистар
бу үлэҥэ сөптөөх болдом-
толорун уурбаттар.

Үчүгэй хаачыстыбалаах
сүөһүнү үөскэттигэ, ба-
статан туран, сүөһү итин-
ни культураны үрдэ-
тэр, аһагыны түсүрүө
наада. Оттон билигин ар-
дыгар сүөһүнү хайдах
эмэ тыһынаах сыл таһа-
рар эрэ туһугар охсуһа-
быт. Нуормада тийбэт
ст аһылын уонна убадас
көһөннөрбө сүөһүттэн үр-

Сүөһү иитиитэ—ударнай үлэ фрона

БЕНИТИРОВКА ТҮМҮГЭ ТУГУ ЭТЭРИЙ?

дүк бородууксуйаны
ыһыкты хаачыйбата
биллэр. Төһө даҕаны үчү-
гэй бородуулаах сүө-
һүттэн сүөһүннээх аһы-
лыгынан толору хаачы-
стыбаа эрэ олгом үтү,
олбох эти ылар кыаллы-
бат. Ону оннообор пле-
менной гнездоһарга ту-
рар сүөһүлэри бородуу-
дусууһаны биериллэрэ
үөскэттиллэр бородуу ста-
ндартыгар ыһааһыан эп-
иһэтэһэ даҕаны көр-
дөр.

Холобур, улахан ыһах
орто ыһаһына 140 ки-
лограммга тэҥнээһэр, ити
стандарта 41 килогра-
ммынан кыра. Төрөөбүт
ыһах ыппат кэмэ 60 хо-
нон уонугар 92—100 хо-
нон, төрөөбүт ыһах
40—60 хонутунан буоһа-

тыллыахтаага 92 хонукка
тиийэ үһүөр. Тингэ-
27—28 ыйгар төрүүх-
тээ 33—36 ыйдарыгар
эрэ төрүү буэрэр. Би-
һиги оройуонмутугар үөс-
кэтиллэр симментальскай
бородууһу үһүс уонна
онтон үөһэ лактация-
гар стандарт быһыты-
нан 3,9 бырыһыан сыла-
лаах 2900 килограмм
үгүгү биэрэр буолуохтаах.
Оттон билигин племенной
гнездоһарыт ыһахтара
ортотунан 1900 кило-
грамм үгүгү биэрэллэр,
үтүтэрин сыта 3,92 бы-
рыһыанга эрэ тэҥнээһэр.

Быыл урукку сыллар-
даагар балаһа элбөх
уонна үчүгэй хаачысты-
балаах бонитировка ма-
хырайаалларын Карл
Маркс аатынан уонна

Эрилин Эристин ааты-
нан совхозтар специалис-
тара (М. Л. Колесова,
Е. А. Никонова) киллэр-
дилэр. Оттон Субуруус-
кай аатынан уонна «Чу-
рапчы» совхозтар ааспыт
пятилетка сылларыгар
Бонитировка былаанын то-
лорботохторо. Бу совхоз-
тарга, сүөһүнү быраа-
тааһын бонитировка ая-
лыһын түмүгүнэн ыттыл-
лыбат буолан, бородуу-
суйаны ыһык кэмэйэ
олус кыра.

Көрүү-хараһы, аһа-
гы мөлтөбүттэн оро-
йуонга бонитировкала-
мыт, 2437 сүөһүттэн кы-
лаастаага 567 (23 быры-
һыан), үһүстэн үөһэ ко-
лөмөһтөөгө 65 бырыһы-
ны ылар. Үчүгэй хаачы-
стыбалаах сүөһүнү үөс-
кэ-

тэр сылтан хас ыһа-
һык ферма ахсын үчүө-
сүт-лабораннары тутуох-
ха наада. Сүөһүнү сүө-
һүннээх аһылыктарынан
хаачыйыахха. Ол иһин
тэи кормовой культу-
ралар ситиһэһини
күүсэ ыттыахха, тур-
чепсы, подсолнечны
үүннэринэн кэспэтик дьа-
рыктаныахха. Оччотуна
эрэ сүөһү бородуукусуу-
ны биеритэ үрдүүрүн
умнуо суох тустаахпыт.

Бонитировканы ыттыт
агардас зоотехниктар эр-
дымалара буолбатах,
совхозтар салайааччыла-
рын, бары специалиста-
рын иттик эбээһинэстэрэ.

С. БАРАШКОВА,
племя-холбоһук старшай
селекционер-зоотехника.

«САХАРБА» САЙЫНЫ КҮҮТЭР

Үөрэнээччилэр туһа-
лаах сынныаланнарын
тэрийин биһирэммит
форматынан үлэ уонна
сынныалан лааһырда-
ра буоллулар.

Мугудай орто ос-
куолатыгар ааспыт са-
һын үс итинни лаа-
һыр аһыллан үлэлээ-
бит. Олоргон бастың-
нарынан, опыттаах-
тарынан эдэр учуутал
И. С. Захаров салайар
«Сахарба» лааһыра
буолар. Бу лааһыр
Амма өрүс кытылын
биер үтүөкүннээх хон-
нобур кининнээн оло-
һор Карл Маркс ааты-
нан совхозка 210 тон-
на бастын хаачысты-
на бааһа огу содотуопка-
лаан туттарбыта. Онон
өбөлүр эбээһэтисти-
бэлэрин лаһа аһар-
бытара, оройуонга
биттара, бастын түмүгү
биер бастын Манна
ситтэспиттэрэ.

даҕаны этэххэ, «Са-
харбалар» ааспыт ө-
түгүр оройуонга иккис
төгүл бастаан, 1979
сылга республикада ик-
кис миһэтэлээн ту-
руллар.

Сототуааһыта биһи-
ги лааһы салайааччы-
тын Иван Степанови-
һи көрсөн сана ити-
летка бастагы сылын
сайыныгар туох бы-
лаһынаахтарын, төһө
болэмнээхтэрин сура-
стыбит.

— Быыл эмиэ ба-
забытыгар—Аммаҕа
кириһтиһти.—дир иги.
— Лааһырдытыгар
25 үөрэнээччинэн сүү-
мэрдээтибит. Үкүлэрэ
урукку оҕолор. «Ви-
хрь» уу мотуорун бу-
лунуубут. Олорор дьэ-
ни мөһөрөн киллэрэр
санаалаахпыт.

Иван Степанович го-
руттээбит коллективин

туһугар кыһамныта
иттис эрэ бүппэт.
Аан бастаан «Сахар-
ба» үлэ оскуолатын
барбыт билигин СГУ
физической факульте-
тын студенттара Григо-
рий Попов уонна Ма-
рина Аммосова быыл
лааһырдытыгар сайын-
ны практикаларын
барыахтара. Кинилэр,
эмиэ бис сыллааһын
сайынарын курдук,
хотуһа хотуур ыһа-
һын тардыһан, огуу
минныгыс чэйдэн исп-

һэн, таптаһаах Аммо-
санын кыһыгырас сүү-
рүтэр сөрүүтүн дуо-
һуа сынныаһытара.
Итин таһынан эмиэ
үрүт бу лааһырга үлэ-
лээбит. Советскай Ар-
миятан демобилиза-
цияланан кэллэхтээх
биер уолу наставнигы-
нан ылар баһалааһын
туһунан И. С. Захаров
этир. Ыһага, эстафе-
таны салдааччылары-
нан бэйэтин урунук
өбөлүрө буолуохтара.

— Дьэ хайдах са-

һын киллэрэ биллэбит.
Хаһыктын да иһин бы-
лырлыгыһыттарыгар
мөлтөбөт өбүт сөп
эти. Уопсайынан, үлэ
уонна сынныалан лаа-
һырдарын куоталаһы-
ларыгар киллэрэр ба-
лаахпыт,—дир түмү-
түр Иван Степанович.

С. ПОПОВ.

Синиокка: И. С. Заха-
ров (ортоку) итиллээч-
чилэрин кытта.

П. Ожонешников
фотота.

